

Cirkusz

Két ember megy az utcán. Egy férfi és egy asszony. Nyilvánvalóan házastársak és hosszú évek óta azok, mert egymásbakaroló árnyékaik között keskeny csikban átpermetez a ködös utcai lámpák fénye.

Mindketten lehajtják fejüket a szél és havaseső miatt. Sietnek. A férfi, mint kergetett kacsza aprózza lépteit, hogy meglegyen az összhang. Egyik sem szól semmit, a nap eseményeit már megtárgyalták odahaza vacsora közben. A férj elmondta, hogy az igazgató két heti készülődés után végre elutazott vidékre, s így legalább három napig »csend lesz«. A feleség a »szörnyűséges« tojásáról és a társbérő »szokásos piszkálódásairól« beszélt izgatott hangon. Úgy tettek, mintha érdeklődnének, bólogattak, helyeseltek, de valójában nem is figyeltek egymásra. Az igazgató már annyiszor elutazott, s a tojásarak már annyiszor szöktek »szörnyűséges« magasságba...

Mennek egymás mellett, olyan unalommal, ami esti beszélgetéseiket is jellemzi. Kerülik az apró tócsákat — mert bizony horpadt sok helyen ez a kisvárosi járda — s lepislogják szempilláikról a gyorsan olvadó hópelyheket.

Félúton az asszony csak annyit kérdez:

— Remélem, időben érünk?

— Biztosan, — felel elharapva a szavakat a férfi, mert a szél miatt vigyáznia kell a torkára. — A kapunktól pontosan tizenhárom perc a mozi és mi tizennégy perccel előbb indultunk. — Az előcsarnokban még ennyit mond:

— Kíváncsi vagyok erre a filmre.

— Én is, — felel az asszony és már sodorja őket befelé a mindig siető tömeg.

Szállnak a papírdarabkák a jegykezelők kezéből, színes reklámok váltakoznak a vásznon és harsogva szól az agyonunt sláger. Székek csapódnak, recsegnek, kedélyes ismerősök kiabálnak át a nézőtér egyik sarkából a másikba és a megátalkodottak előhalásszák örökké zizéző cukroszacskóikat, majd utolsót zörög a csengő, becsukódnak az ajtók, s megkezdődik az előadás.

A szűk ülőhelyek miatt az asszony és a férfi térde, könyöke összeér. Észre se veszik, annyi az egész, mintha saját két térdük támaszkodna egymásnak.

Színes cirkuszfilm pereg. Lassanként megszűnnek a köhögések, torokköszörülések, s a megátalkodottak keze is a cukroszacskókban marad. A film magával ragadja a nézőket, még talán sokkal jobban, mintha igazi cirkuszban volnának. Itt nincsenek szünetek, nem kell nézni kiábrándító unalommal, amíg a zsinóros egyenruhába bújtatott személyzet a lótrágyát összesöpri, vagy ideg-morzsoló lassúsággal szereket állít össze, különböző kellékeket cipel ki, vagy be. És itt nem egyforma megvilágításban látszanak az egyes szereplők. Az igazi cirkuszban ki ezt figyelni, ki azt, de itt nem lehet szemet hunyni a kétméteresre nagyított, bömbölő oroslánfej, s a háromméteresre nagyított feszülően rugalmas női combok előtt. Itt nem lehet a porond másik részére figyelni, itt nincs másik rész. Itt csak egy rész van, de az annál teljesebben. Oroszlánfej, de mintha összeérne az orrunkkal, női lábak, de mintha tapintanánk, szédületes szaltók, de mintha mi ugranánk.

A nézősereg előrehajolva pissenés nélkül figyel. A kis segédkönyvelő, aki ferdén tartja a vállát és csak remegő gyomorral mer bekopogtatni az egyéb-ként angyalian szelíd főkönyvelőhöz, most hányaveti tartással, egyenes vállal áll a bikányi oroszlánok között, s lebiggyesztett szájjal, hanyagul pattintgat ostorával a zsámolyról-zsámolyra ugráló förtelmesen nagy macskáknak. A fő-téri Órajavitó KTSZ vezetőjének mázsás súlyú felesége, aki menni is alig tud, s a gyerekek vihogva mutogatják egymásnak, ha az utcán mutatkozik, most oly hajlékonyan tekeri össze kígyókarcsúságúvá lett testét, hogy már ő maga sem tudja, melyik a keze, melyik a lába. A nyolcvan éves Zsiga bácsi, a méhész, aki bizony az idők folyamán annyira legyengült, hogy egy keretet is nehezére esik megemelni, most ötvenkilós súlyokkal dobálódzik, olyan könnyedén, mintha csak felfújt marhahólyagokat tartana kezében. És az Autójavitó Vállalat hegesztője, aki egy kisebbfajta autó elejét egymaga szokta odább dobni, s akinek erős és darabos a keze, hogy még az ingét is alig tudja begombolni, most hosszúrányúlt finom újjakkal keveri a kártyát, s kis madarakat varázsol elő cigarettavékony pálcájából.

Az egész nézőtér rettenthetetlen, ügyes, hatalmasan erős; a keskeny székekben világhírű állatidomítók ülnek, kezükben láthatatlan ostorokkal, majd eltűnnek az ostorok és roppant súlyokat szorongat már mindenki megdagadt izmokkal, hogy a következő pillanatban lesímuljanak az izmok és mindenki varázspalcát szorongasson érzékeny újjakkal...

Mint három szélesebben forgó kerék cigánykerekeztek be a Rys nővérek. De uram-isten, micsoda kerekék! Nem szállt a fejükbe a vér, nem lihegték, még a hajuk sem borzolódott össze, úgy szálldostak ide-oda, mint a könnyű tollpíhék. Babaarcuk teli, fehér fogsorral mosolygott, mintha csak egy terítőcskét horgolgatnának kényelmes karosszékben. Igazán nem tudta a férj, hogy melyiket nézze. Egyik egy kicsit teltebb volt, az azért volt szép, a másik egy kicsit karcsúbb, az meg azért, a harmadik meg úgy tudta pörgetni azt az arasznyi, ennivaló szoknyácskát, hogy az ember még pislogni is elfelejtett.

Mikor a legszebben pörgött a kis szoknya, s a szoborra illő combon még a csöppnyi nadrág gumijának a szorítása is látszott, a férj kellemetlennek találta felesége rátámaszkodó vastos térdét.

Idébb húzta hát egy kicsit a lábát; s mikor a legkisebbik Rys lány háromszor egymásután a gyönyörű spárgáját mutatta be, akkor elhúzta a könyökét is.

Odakint egyformán esett a havaseső, s mindjárt el is olvadt. Mire az előadásnak vége lett, már nagy tócsákban állt a hólé mindenfelé. Az asszony véletlenül rosszul nyújtotta meg az egyik lépését, s nehézkesen beletoccsant egy tócsa kellős közepébe. Még a férfi arcába is jutott néhány csepp a szertefröccsenő léből.

— Ügyes vagy! — horkant fel ingerülten. — Minden azért van, mert állandóan karolsz. Mit kell kapaszkodni, mintha nyomorékok lennének — és lerázza magáról az asszony karját.

— Ideges vagy, veled is megeshetett volna; talán nem tetszett a film?

A férfi már szinte kiabált, egyáltalán nem vigyázott a torkára.

— Mit film, mi összefüggésben van a filmmel, hogy te még egy tízcentis tócsán sem tudsz átlépni!? — magában pedig önkéntelenül arra gondolt, hogy az a legkisebbik Rys lány még ötméteres pocsolját is könnyedén átugrana.

Mogorván mentek hazafelé, Árnyékaik között széles fénypászma húzódott.

A férfi kitárta kabátját, s odatartotta mellét a szélnek.

— Jenő, megfázol! — jegyezte meg az asszony csendesen!

— Nem kell annyira kényeskedni, ne félts te engem... és a főtérnél elhatározta, hogy jövő nyártól kezdve újra kalap nélkül fog járni. Azt mondják, így a kopaszodást is meg lehet állítani. Edzetség kérdése az egész. Aki begyakorolja, még bukfencezve is el tud jutni hazáig.

Nem is ártana egy kis torna...

Otthon, míg az asszony vetkőzött, megint a Rys nővérek jutottak eszébe. Nézte a felesége hervadt bőrét, s a derekán összetorlódtott hurkaszerű zsírréteget, a fakó, erőltetett hullámú haját, s beesett ajkait. Nem bírta tovább az összehasonlítást és kitörtetett a fürdőszobába.

Vadul csapkodta mellére és tarkójára a vizet. Frissnek, erősnek, ruganyosnak érezte magát, mialatt magára vette bő fehér hálóingét. Mikor nagy, gömbölyű feje kibújt az ing nyakánál, megszokott mozdulattal pillantott a földigérő tükörbe. Nahát, nevetnie kellett. Kissé keserűen és csalódottan, de nevetnie.

Istenemre, úgy nézek ki, mint az a gatyás elefánt — hálóingben! — gondolta meghökkenve. Bár mindennap látta magát, de eddig éppen csak belepillantott a tükörbe, s ez a röpke pislantás is annyira megszokottá vált, hogy tulajdonképpen nem is tudta, hogy s mint változott az évek folyamán.

— Hogy néznék én ki a Rys nővérek mellett... a porondon?! Ajaj!

Közelebb hajolt a tükörhöz és hátán összefogva az inget hátrahúzta azt, mire pocakja jókora hordóként gömbölyödött elő. Kihúzta magát, s nyakát is megnyújtotta, mint az éhes madárfióka — hiába, tokája nem tűnt el. Arcán is hasztalan húzogatta a két oldalon lecsüngő pofatáskákat. Már-már elcsüggedt, mint víztől terhes vékony hajszálai, mikor eszébe jutottak súlyzói.

— Rendszeres súlyozás reggel — este és lemegy ez a fölösleges kis zsír! — gondolta, és máris nekilátott a keresgélésnek. Kinyitotta a lomszekerényt, s dobálta ki a régi ruhákat, cipőket, porolókat. Csak úgy pufogott, csattogott minden.

Az asszony, aki már az ágyban feküdt, el nem tudta képzelni, mit csinál az ura odakünn. Kikiáltott hát:

— Mit forgatsz, mit döntögetsz?

Az ember ingerülten visszakiáltott:

— Te csak aludj! — magában pedig hozzátette: »Debella!«

Végre meglelte súlyzóit. De fene nehezek!

Máris hogy dobog a szíve, pedig alig háromszor nyomta ki őket. Eh, mi nek súlyzó, ez csak merevíti az izmokat, legjobb a torna. Lassú guggolás le, lassan fel. Le, föl, le, föl. Mikor leér, combjára bukik a hasa, mikor felegyenesedik, egyenesre simul a hálóing. Le-eh, föl-h, le-eh, föl-h...

— Mit sóhajtozol, te Jenő?

Nem is méltatja feleletre, hanem tovább tornászik. Na, most törzshajlítás előré, törzshajlítás hátra. »Csak minél mélyebben!« — hallja az egykori tornatanárja hangját. Érdekes, milyen furcsa képzettársítások lehetségesek: a tornatanár hangját hallja és a Rys nővéreket látja. Talán a visszaidézett kurta szoknyácska, vagy a mély hajlongások — ki tudja — fejébe szöktetik a vért, s éppen hátrafelé erőlteti ropogó, tuskó-derekát, egyszerre megszédül, szemei előtt elszürkül a fehér fal és testének egész súlyával belezuhan a kádba, hatalmasan megzendítve azt.

Eszeveszetten rohan ki az asszony, aki már eddig is feszülten figyelte, hogy mit művel az a megbolydult ember odakünn.

Viszi, támogatja be a morgolódo hordóra húzott hálóinget, s fekteti az ágyra.

— Ej, Jenő, hát mit csináltál?

— Hidat akartam, — sziszeg fájdalommal a férfi. — Jaj hátam... pont a lapockámra estem... sikos az a kő...

Az asszony anyáskodva mosolyog:

— Te, te... te hóbotos! Nem a kő, hanem nem való ez már neked... Nem vagy te artista, nem így néznek azok ki, nem láttad máma a filmen? — és mikor a férfi méltatlankodva felhörkan, s talán azt akarja kérdezni, hogy mi kifogás van ő ellene, akkor még gügyögőbb és még anyáskodóbb hangon hozzáteszi:

— Na, fordulj hasra, hadd kenegesse meg a te kis feleséged azt a szegény lapockát!

A nehéz test ágyat recsegtetve fordul hasra és jóleső nyöszörgéssel tűri, amint az értő asszonyi kéz kellemes zsidbadtsággá masszírozza a hasogató fájdalmat.

— Úgy, úgy... egy kicsit lejjebb... egy kicsit balra... igen ott... hajde jó...

Már nem morc a hangja, sőt szerelmes.

Mert így masszírozni, mint az ő felesége, talán még a legkisebbik Rys lány sem tud...

MAGYAR V. LÁSZLÓ VERSEI

A homoki szél

*Homokból kiflit, dombot gyúr a szél,
ha kedve tartja: könnyű táncra kél, —
s hol várnak rá a szőlős hajlatok:
a tőkék közt borizú dalba fog.*

*Hol megfáradt, ezüsthajú apó,
hol mint a játszi gyermek, megkapó, —
és nékem simogatja kedvesen
karcsú asszonnyá barna kedvesem!*

Nyitott tenyérrel

*Nyitott tenyérrel állok itt előtted
s kitárul így eléd a száz titok:
magam mutatva
vonulnak hosszú sorban
a képek,
hangulatok.*

*Velem vagy, úgy betöltve mindenem,
mint lombokat a zöld, szívet a vér, —
szelid szemed csitítja zöld szemem,
ha tó-nyugalmát
tajték-lábú szél zilálja szét*